

ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานต่อความคงทน ในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

The Effects of Case-Based Learning on Nursing Students' Knowledge Retention

วิจิตรา กุสุมภ์¹, อรุณี เฮงยศมาก²

Wichitra Kusoom¹, Arunee Hengyotmakt²

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ²คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

¹Faculty of Nursing Science, Bangkokthonburi University, ²Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University

*ผู้ติดต่อหลัก e-mail : vikkusoom@yahoo.com, wichira@hotmail.com

Received: May 03, 2019

Revised: May 26, 2019

Accepted: May 27, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลของการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานต่อ ความรู้ ความคงทนในการเรียนรู้ และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน คัดเลือกโดยการจับสลากเข้ากลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน กลุ่มควบคุมได้รับการเรียนการสอนแบบบรรยายตามปกติหรือแบบดั้งเดิม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการสอนแบบกรณีศึกษาเป็นฐาน แผนการสอนแบบบรรยายตามปกติ และเอกสารประกอบการสอน 2) แบบทดสอบ 3 ชุด สำหรับวัดความรู้ 3 ระยะ คือ ก่อนเรียน หลังเรียน และวัดความคงทนในการเรียนรู้ 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการสอนแบบกรณีศึกษาเป็นฐานแบบทดสอบมีค่าความยากง่าย 0.21- 0.80 และอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดย KR-20 ได้ 0.85 0.85 และ 0.87แบบทดสอบได้ตรวจความเที่ยง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านแบบประเมินความพึงพอใจต่อการสอนแบบกรณีศึกษาเป็นฐานได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา วัดความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (repeated measures ANOVA) และทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรู้หลังการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และทดสอบด้วยวิธีบอนเฟอรรอนนี่ เปรียบเทียบความรู้รายคู่ของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ามีความรู้ และความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่พบว่ามีความรู้หลังเรียนสูงกว่าความคงทนในการเรียน อย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อเปรียบเทียบความรู้ และความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้ และความคงทนในการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และพบว่ากลุ่มทดลองมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด ส่วนรายข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ การเฉลยข้อสอบ ส่วนความพึงพอใจน้อยคือการสอนแบบกรณีศึกษาเป็นฐานทำให้ใช้เวลามาก จึงสรุปว่า การสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานช่วยให้นักศึกษาพยาบาลมีความสนใจกระตือรือร้น ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ และมีความพึงพอใจในระดับมาก จึงควรนำมาใช้ในการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์ และสาขาสุขภาพอื่น ๆ

คำสำคัญ : กรณีศึกษาเป็นฐาน ความคงทนในการเรียนรู้ นักศึกษาพยาบาล

ABSTRACT

A quasi experimental research aimed to evaluate the effects of case-based learning (CBL) on knowledge, retention, and satisfactions among baccalaureate nursing students. A simple random sampling (n 60) was randomly assigned to experimental group (n 30) and control group (n 30). The experimental group was taught by CBL method. The control group was taught by lecture or traditional method. The research tools consisted of 1) two lesson plans of CBL and traditional method, 2) three sets of knowledge tests for pre-test, post-test and knowledge retention 3) satisfaction test. Each test was examined for reliability and validity by three experts. The tools of teaching plan using inter-rater reliability 0.84, pre-test, post-test, knowledge, and retention test by using test analyzing were $p .21$ to $.80$, r greater than 0.21 , the test of satisfaction by using α Cronbach 0.89. Descriptive statistic, repeated measures ANOVA and independent t-test were used to analyzed the data. The results found that not only experimental group but also control group among 3 phases with pre-test, post-test and were significantly different ($p < .001$), and using Bonferroni test found that post-test and retention knowledge higher than pre-test, those were significantly different ($p < .05$). However, post-test higher than knowledge retention that were significantly different ($p < .05$). Regarding comparison post-test between experimental group and control group found that the experimental group knowledge higher than the control group, that were significantly different ($p < .001$). In addition, knowledge retention of experimental group was higher than control group, different significantly ($p < .001$). Therefore, the experimental group was satisfied to teach by CBL,

overall at highest level. The highest satisfaction is explanation practice of test and pre-posttest, the lowest level is time consuming. In conclusion, the findings CBL method has receiving attention in nursing

g education as it is student-center and effectiveness in their knowledge, knowledge retention, and high satisfaction. That should be used in nursing education and other health care professionals.

Keywords: Case-based learning, Knowledge retention, Nursing students

บทนำ

การศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าของสังคมและประเทศชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) และยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (Official of The Education Council, 2017) เป้าหมายด้านผู้เรียน และแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560-2579 โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีแผนการศึกษาแห่งชาติ มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยให้มีทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา (critical thinking and problems solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสะท้อนผลการจัดการศึกษาตามเป้าประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ได้กำหนด ให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้โดยปรับการเรียนการสอนให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีความรู้ คุณธรรม

จริยธรรม และมีสมรรถนะในการทำงานด้านสุขภาพเพื่อการพัฒนาสุขภาพของประชาชน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ จึงเป็นสมรรถนะหลักที่สำคัญสำหรับนักศึกษาพยาบาลทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในคลินิกในยุคปัจจุบัน (Kusoom & Charuwanno, 2017; Kusoom & Thongvichean, 2017; Bouchaud, Brown, & Swan, 2017) จากการศึกษาพบว่านักศึกษาพยาบาลมีความสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับปานกลาง และในบางองค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เช่น องค์ประกอบ ด้านการระบุ ข้อมูล การระบุประเด็นปัญหา ประเมินความสมเหตุสมผลอยู่ในระดับต่ำ Promnoi, Promtape, Tasaneesuan, 2013). เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการแก้ปัญหา (problem solving) และเชื่อมโยงความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งความรู้และความคงทนในการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของนักศึกษาพยาบาลที่จะนำไปสู่การคิดอย่างมีวิจารณญาณและตัดสินใจแก้ปัญหาถูกต้องเหมาะสม การเรียนการสอนแบบกรณีศึกษาเป็นฐาน (case based learning, CBL) เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นสากลให้เป็นทางเลือกหนึ่ง โดยมีลักษณะเป็นเรื่องสั้นที่เขียนขึ้น เพื่อ

บรรยายสภาพการณ์ของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง มีการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการคิด การตัดสินใจ มีการอ่าน เขียน ทบทวนข้อมูล คิดสะท้อนกลับ นักศึกษาตื่นตัวในการเรียนรู้ ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ มีความคงทนในการเรียนรู้ และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่การคิดและตัดสินใจแก้ปัญหา จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การสอนแบบกรณีศึกษาเป็นพื้นฐาน มีประสิทธิผลสูง และมีความคงทนในการเรียนรู้ได้ดี (Raurell-Torreda, et al., 2015; Kulak, Newton & Sharma, 2017) นอกจากนี้ พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติในที่ดีต่อการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษาเป็นพื้นฐาน (Vogt & Schaffner, 2016)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นสิ่งท้าทายผู้สอนที่ต้องพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาและมีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการสอน โดยใช้กรณีศึกษาเป็นพื้นฐาน เพื่อประเมินความรู้ ความคงทนในการเรียนรู้ และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นพื้นฐาน (case based-learning; CBL) เป็นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ในการแก้ปัญหาแต่ละขั้นตอน การคิดสะท้อนกลับ ร่วมกันแก้ปัญหา และนำเสนอรายงานส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นพื้นฐาน ระหว่างก่อน การเรียนรู้หลังการเรียนรู้ และความคงทนหลังการเรียนรู้ และความรู้ของกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติระหว่างก่อนการเรียนรู้ หลังการเรียนรู้ และความคงทนหลังการเรียนรู้

2. เปรียบเทียบความรู้หลังจัดการเรียนรู้ และ ความคงทนในการเรียนรู้ ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการเรียนรู้สอนแบบใช้กรณีศึกษาเป็นพื้นฐาน กับกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ

3. ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลของกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental research design)

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 132 คน

กลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเฉพาะเจาะจง นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่ยังไม่เคยเรียนวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่หรือวิชาการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน และการจัดการความปวด มีความยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมวิจัย และสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากเข้าร่วมการวิจัยและจับสลากเข้าอีกครึ่งหนึ่งเพื่อเข้ากลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน รวม 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิลำเนาเดิม เกรดเฉลี่ย

2. กรณีศึกษาเป็นฐานที่เป็นสถานการณ์จำลอง 2 ราย คือ เรื่องการจัดการความปลอดภัย และการพยาบาลผู้ป่วยเบาหวาน 1 ราย

3. แผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน คือ 1) การจัดการความปลอดภัย 2 ชั่วโมง เป็นแผนการสอนแบบกรณีศึกษา และแผนการสอนแบบบรรยายอย่างละ 1 แผน 2) แผนการสอนเรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเบาหวาน 2 ชั่วโมง เป็นแผนการสอนแบบกรณีศึกษา และแผนการสอนแบบบรรยายอย่างละ 1 แผน โดยกลุ่มทดลองสอนแบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน กลุ่มควบคุมสอนแบบบรรยาย โดยบรรยาย ซักถาม ยกตัวอย่างประกอบ และวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดูเป็นตัวอย่าง

4. คะแนนทดสอบความรู้ มีทั้งหมด 3 ชุด คือ 1) วัดก่อน (pre-test) 2) วัดหลังการเรียนรู้ (post-test) และ 3) วัดความคงทนในการเรียนรู้ ภายหลังจากการทดสอบหลังสอน เป็นเวลา 14 วัน แบ่งเป็นการจัดการความปลอดภัย 15 ข้อ และการพยาบาลผู้ป่วยเบาหวาน 15 ข้อ รวม 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบเลือกคำตอบ (multiple choice) ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน เป็นแบบทดสอบคู่ขนาน 3 ชุด ๆ ละ 30 ข้อเท่ากัน

5. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ภายหลังจากการทดสอบหลังสอน เป็นเวลา 14 วัน แบบกรณีศึกษาเป็นฐาน ของนักศึกษาพยาบาล ใช้แบบประเมินของ Kusoom and Posri (2015) 12 ข้อ เป็นแบบ Likert scale

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหากรณีศึกษาเกี่ยวกับ การพยาบาลผู้ป่วยเบาหวาน และการจัดการความปลอดภัย จากอาจารย์พยาบาล 3 ท่าน ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนสาขาวิชาการพยาบาลดังกล่าว ไม่น้อยกว่า 10 ปี ในสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่

การหาค่าความเชื่อมั่น

1. แบบทดสอบ เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยเบาหวาน และการจัดการความปลอดภัย รวมทั้งหมด 30 ข้อ จำนวน 3 ชุด โดยแบ่ง ออกเป็น แบบทดสอบวัด 1) ก่อนการเรียนรู้ (pre-test 2) 2) หลังการเรียนรู้ (post-test 3) 3) ความคงทนในการเรียนรู้ โดยแบบทดสอบ เคยผ่านการวิเคราะห์ข้อสอบมาแล้ว มีค่าความยาก-ง่าย (p) = 0.21- 0.80 และอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.21 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดย KR-20 ได้ 0.85, 0.85 และ 0.87

2. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ได้ค่า α Cronbach = 0.89 โดยการแบ่งระดับความพึงพอใจในภาพรวม

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจาก คณะกรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เลขที่ พยบ.วจ. 010/2560 ผู้วิจัยได้คำนึงถึงสิทธิของผู้ถูกวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ และประกาศให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และได้ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึง วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยและ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยละเอียดก่อนที่จะให้สมัครใจในการเข้าร่วม

ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อสิ้นสุดการเก็บข้อมูลได้สอนเพิ่มเติมให้ทั้งกลุ่มทดลองแบบบรรยาย และควบคุมสอนแบบกรณีศึกษาเป็นฐาน และจะเก็บข้อมูลเป็นความลับจะนำเสนอ ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยไม่ระบุชื่อ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ที่จะถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลต่อคะแนนในการเรียนการสอนใด ๆ ทั้งสิ้น

การเก็บข้อมูล

1. ประกาศแจ้งให้นักศึกษาทราบให้สมัครใจ เข้าร่วมการศึกษาจำนวน 60 คน จากนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ใน ระหว่าง เดือน กรกฎาคม ถึง ตุลาคม ปีการศึกษา 2561

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและควบคุมโดยจับสลาก ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งปฐมนิเทศนักศึกษา และทำ pre-test (ประเมินครั้งที่ 1)

3. กลุ่มทดลองใช้ แผนการสอนที่ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยทีมงานผู้สอน กลุ่มทดลอง 1 คน ส่วนกลุ่มควบคุมอีก 1 คน

เช่นกัน ตามแผนการสอน และเอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้น เป็นแบบบรรยาย ชักถามและยกตัวอย่างประกอบ โดยใช้เวลาในการสอนเรื่องละ 2 ชั่วโมงต่อครั้ง ห่างกันเรื่องละ 1 วัน รวม 4 ชั่วโมง และสรุปเนื้อหาที่จัดการศึกษา ตอบข้อซักถามของนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. ประเมินความรู้ (post-test) หลังสอน 1 วัน (ประเมินครั้งที่ 2) โดย ทดสอบ ประเมินความรู้ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

5. ประเมินความคงทนในการเรียนรู้ (knowledge retention) โดยทำการทดสอบภายหลังสอน ห่างจาก post test 14 วัน (2 สัปดาห์)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปพบว่านักศึกษาส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 95 อายุระหว่าง 19-24 ปี เฉลี่ย 20.4 ปี (SD 1.4) ส่วนมากมกมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด ร้อยละ 91.66 ผลการทดลองนำเสนอ (ดังตารางที่ 1- 4)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความรู้ 3 ระยะ คือ ก่อนการเรียนรู้อ หลังการเรียนรู้อ และความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง

แหล่งแปรปรวน	SS	df	MS	F
คะแนนความรู้ (3 ระยะ)	8681.156	2	4340.578	4230.361**
ความคลาดเคลื่อน (Error)	59.511	58	1.026	

**p<.001

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบรายคู่ ของคะแนนความรู้ 3 ระยะ คือ ก่อนการเรียนรู้ หลังการเรียนรู้ และการเรียนการสอน และความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองโดย Bonferroni test

ตัวแปร	ระยะที่ 1			ระยะที่ 2			ระยะที่ 3		
	(Pre-test)			(Post-test)			(ความคงทน)		
	\bar{X}								
ระยะที่ 1 (Pre-test)	3.56	-		21.733*			19.800*		
ระยะที่ 2 (Post-test)	25.30	-		-			-1.933*		
ระยะที่ 3 (ความคงทน)	23.36	-		-			-		

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้หลังการเรียนรู้(post test) กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

คะแนนความรู้	Mean	SD	t-test
กลุ่มทดลอง n=30	25.30	1.36	14.11**
กลุ่มควบคุม n=30	19.83	1.62	

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคงทนในการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม n=60

คะแนนความคงทนในการเรียนรู้	Mean	SD	t-test
กลุ่มทดลอง n=30	23.36	1.18	24.65**
กลุ่มควบคุม n=30	13.47	1.85	

อภิปรายผล

1. เปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษาพยาบาลทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการเรียนรู้ 3 ระยะ คือ ก่อนสอน หลังสอน และ ความคงทนในการเรียนรู้ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และทดสอบรายคู่พบว่า หลังการเรียนรู้แตกต่างจากก่อนการเรียนรู้ ($p < .05$) ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาตามที่สอน จึงทำให้จำความรู้ ผู้เรียน จำได้ ได้ระลึกได้ พัฒนาคำความรู้ คิดได้ (Bloom cited in Adams, 2015; Popil, 2011)

2. เปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษาพยาบาลหลังการเรียนรู้ และความคงทนในการเรียนรู้ ระหว่าง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ และคะแนนความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$) ทั้งนี้เนื่องจากการสอน โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานทำให้ เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการที่ซับซ้อน ช่วยในการตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหา นั้น ๆ และง่ายต่อการเชื่อมโยงแนวคิด เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้ฝึกหัดคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ทำให้มีผลสัมฤทธิ์มากขึ้น นับว่าเป็นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Kusoom & Posri, 2015; LaMartina & Ward-Smith, 2014) สอดคล้องกับ การศึกษากรณีศึกษา เป็นฐานกับการสอนแบบดั้งเดิม (Kantar & Massouh, 2015) พบว่า ทักษะทางวิชาชีพถูกพัฒนาจากการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมและฝึกหัดคิด เรียนรู้ด้วยตนเอง มีความรู้ทางดี (Raurell- Torreda, et al., 2015) จึงมีความ

คงทนในการเรียนรู้ (Raurell- Torreda et al., 2015; Malau-Aduli, Lee, Cooling, Catchpole, Jose and Turner, 2013; Kantar & Massouh, 2015) และ สอดคล้องกับการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานในสาขาชีวเคมี ในระยะเวลา 9 เดือน พบว่า คะแนนสอบปลายภาคมีความคงทนในความรู้ดีกว่ากลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Kulak, Newton & Sharma, 2017) ส่วนการสอนแบบบรรยายมีข้อเสีย คือ นักศึกษาไม่มีส่วนร่วมทำให้ไม่เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และทำให้ลืมเนื้อหาได้เร็วกว่าแบบมีส่วนร่วม (Farooq, 2012; Kantar & Massouh, 2015)

3. ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองพบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก (ดังที่อภิปรายในข้อ 1 และ ข้อ 2) การสอนโดยกรณีศึกษาเป็นฐานในสาขาวิชาการพยาบาลทำให้ผู้เรียนมีความรู้ลึกในทางบวก มีทัศนคติที่ดี และพึงพอใจ (Couto., Sylvia., Farhat et al., 2015; Vogt & Schaffner, 2016) จึงสรุปว่าการสอนโดยกรณีศึกษาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ และมีคงทนในการเรียนรู้ดีกว่าการสอนแบบตามปกติ หรือแบบไม่ใช้กรณีศึกษา และผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำการสอน โดยใช้กรณี ศึกษา เป็นฐาน ไปใช้ในการเรียนการสอนในสาขาการพยาบาลระดับปริญญาตรี เพื่อผลสัมฤทธิ์ในการสอบขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และนำมาใช้ในสาขาวิชาอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการเรียนการสอนรูปแบบอื่นๆ เพื่อความคงทนในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี และ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ตลอดจนนักศึกษาพยาบาลที่ให้ความร่วมมือในครั้งนี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ในสาขาวิชาชีพการพยาบาลต่อไป

Reference

- Adam, N. E. (2015). Bloom's taxonomy of cognitive learning objectives. Available from <http://www.ncbi.nih.gov>
- Bouchaud, M, Brown, D., Beth, A.,& Swan, B.A.(2017). Creating a new education paradigm to prepare nurses for the 21st Century. **Journal of Nursing Education and Practice**. Published: May2, DOI:10.5430/jnep.v7n10p27
- Couto, T. B., Farhat, S. C. L., Geis, G. L., Olsen, O., & Schvartsman, C. (2015). High-fidelity simulation versus case-based discussion for teaching medical students in Brazil about pediatric emergencies. *Clinics(Sao Paulo)*. 70(6), 393–399. Available from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4462571/>
- Kantar, A. D. & Massouh, A.(2015). Case based learning: What traditional curricula fail. **Nursing education today**. 35 (8), 8-14.
- Kulak, V., Newton, G., & Sharma, R. (2017). Does the Use of Case-based Learning Impact the Retention of Key Concepts in Undergraduate Biochemistry?. **International Journal of Higher Education**. 6(2),110-117. DOI: 10.5430/ijhe.v6n2p110
- Kusoom, W. & Thongvichean, S. (2017). Developing critical thinking skill for nursing students. **The Journal of Faculty of Nursing Burapa University**. 25(3) Jul-Sep, 1-7(in Thai)
- Kusoom, W. & Charuwanno, R. (2017). Concept mapping: An effective strategy for clinical teaching in nursing. **Pacific Rim International Journal of Nursing Research**. 22(4) Oct – Dec, 263-266.
- LaMartina, K., & Ward-Smith, P. (2014). Developing critical thinking skills in Undergraduate nursing students: The potential for strategic management simulations. **Journal of Nursing Education and Practice**. 4(9), 155-161.

- Official of The Education Council. (2017). **Development Plan of National Education B.E. 2560-2579**. Bangkok: Prikwarngraphics. A-F. (in Thai).
- Popil, I. (2011). Promotion of critical thinking by using case studies as teaching method. **Nursing Education Today**. 31 (2), 204-207.
- Promnoi, C., Promtape, N., Tasaneesuwana, S. (2013). Critical Thinking Ability among Senior Nursing Students Faculty of Nursing, **Prince of Songkla University**.32(3):1-10.
- Raurell-Torreda, M.,Olivet-Pujol, J., Romero-Collado, A.,Malagon-Guilera, M. C., Patino-Maso, J.,& Baltasa-Bague, A. (2015). Case-based learning and simulation: useful tools to enhance nurses' education?. **Journal of Nursing Scholarship**. 47(1), 34-42.
- Vogt, M. A. & Schaffner, B. H.(2016). Evaluating interactive technology for an evolving case study on learning and satisfaction of graduate nursing students. **Nurse Education Practice Journal**. 19, 79-83. doi: 10.1016/j.nepr.2016.05.006. Epub